

Een klein (en groeiend) lexicon over migratie, omgaan met racisme, interculturele en interlevensbeschouwelijke diversiteit

Om door de bomen het bos te zien in het betere taalgebruik in onze superdiverse migratiesamenleving, heeft ORBIT dit kleine lexicon samengesteld. We maakten gebruik van verschillende bronnen en gingen ook zelf op onderzoek uit.

Heb je zelf nog suggesties? Stuur ze naar info@orbitvzw.be. Bedankt!

Asielzoeker

Persoon die asiel aanvraagt: bescherming op grond van vluchtelingenverdragen of subsidiaire beschermingsmaatregelen. Zolang het onderzoek van de asielaanvraag loopt, blijft de persoon asielzoeker.

Asielprocedure

Procedure die de federale overheid (Dienst Vreemdelingenzaken en Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen) volgt om te beslissen of een asielzoeker recht heeft op een beschermingsstatus in België.

Er zijn drie uitkomsten mogelijk:

- 1 De asielaanvrager voldoet aan de voorwaarden van het Vluchtelingenverdrag en wordt erkend als vluchteling.
- 2 De asielaanvrager voldoet niet aan de voorwaarden van het Vluchtelingenverdrag, maar krijgt het bijkomend beschermingsstatuut (subsidiaire bescherming).
- 3 De asielaanvraag wordt verworpen.

Beeldvorming

Beeldvorming is het proces waarbij ideeën en indrukken ontstaan – al dan niet correct – over andere mensen. Het is een manier om de chaotische en complexe wereld rondom ons te ordenen en te beoordelen. Persoonlijke ervaringen, opvoeding en de manier waarop een samenleving met minderheidsgroepen omgaat, geven richting aan dat proces.

Soms worden beelden zo dominant dat je mensen niet meer ziet als individuen, maar als vertegenwoordigers van een groep of van een gemeenschap. Elke vertegenwoordiger van die groep krijgt dan hetzelfde sjabloon opgelegd. Bijvoorbeeld: religieus, onderdrukt, laaggeschoold, enzovoort. Terwijl de werkelijkheid veel meer verscheidenheid vertoont.

Clandestiene migranten

Mensen die clandestien de grens overstaken en nooit een verblijfsprocedure opstartten. Hun verblijf wordt niet geregistreerd. Een typische groep zijn de transitmigranten, die op doorreis zijn naar bijvoorbeeld Groot-Brittannië .

Etnisch-culturele minderheden

Verzamelnaam voor mensen met een andere etnisch-culturele achtergrond.

Gesloten centrum

Centrum waar afgewezen of uitgeprocedeerde asielzoekers en andere mensen zonder papieren opgesloten worden in afwachting van hun repatriëring. In België in de vreemdelingenwet verkeerdelijk omschreven als 'Centrum voor illegalen' ☹

Interlevensbeschouwelijk of interreligieus?

Sommige tradities of gemeenschappen kunnen uitgaan van een hogere, verbindende realiteit, kortom een godsbeeld (of meerdere goden) en worden dan religies genoemd. Personen uit andere 'gemeenschappen' zien geen bestaansgrond voor een metafysisch hoger iets. Hun kijk op de wereld en het leven worden daarom levensbeschouwing of levensfilosofie genoemd. Al deze gemeenschappen geven zin aan of zoeken bij dit leven. Contactmomenten en dialoog tussen personen en gemeenschappen in deze diversiteit zijn interreligieuze en/of interlevensbeschouwelijke dialooginitiatieven.

Oosterse christenen

Gemeenschappen van christenen uit oosterse landen (Turkije, Oost-Europa, de Arabische wereld, Centraal-Azië of zelfs India) zijn dikwijls geloofsgroepen die eeuwenoud zijn en een christendom belijden dat afhankelijk is van orthodoxe patriarchen die hun (spirituele) autoriteit halen uit de eerste eeuwen van de christelijke traditie.

In de context van conflict vragen personen uit deze gemeenschappen asiel in Westerse landen.

Mensen met een migratiegeschiedenis

Mensen die zelf van elders afkomstig zijn of die ouders of grootouders hebben die van elders komen. Het is een waardig alternatief voor het woord 'allochtoon' dat een pejoratieve bijklank heeft en dus beter niet gebruikt wordt. Ook wel 'mensen met een migratieachtergrond'.

Mensen zonder wettig verblijf

Een persoon is zonder wettig verblijf in België als hij of zij hier niet (meer) mag verblijven volgens de wet. De Belgische immigratiewetgeving bepaalt hoe mensen met een andere nationaliteit het recht kunnen verwerven om hier te verblijven.

Mensen zonder wettig verblijf worden ook 'sans papiers', 'clandestienen', 'uitgeprocedeerden', 'mensen zonder papieren' of 'illegalen' genoemd.

ORBIT kiest consequent voor het begrip 'mensen zonder wettig verblijf'. Het is neutraal en juridisch correct. Trouwens het begrip is ook terug te vinden in de decreten van de Vlaamse Gemeenschap/Vlaamse Gewest. En in het federaal regeerakkoord van 2014.

We onderscheiden vier deelgroepen:

- uitgeprocedeerden
- overstayers
- transitmigranten
- clandestiene migranten

Migrant

Persoon die naar een ander land verhuist. Ook de nakomelingen van die persoon worden soms nog migranten genoemd.

Moslims

Moslims zijn personen die als gelovigen de koran als laatste geopenbaarde Heilige Schrift aanvaarden of in die traditie opgevoed zijn. Die openbaringsgeschiedenis had als focus de profeet Mohamed. In de moslimgemeenschap is er een breed spectrum van personen die de regels die uit de koran afgeleid worden soms nauw of soms vrij opvolgen tot personen die wel in die moslimtraditie staan maar niet noodzakelijk bindende regels zien of willen naleven. In de geopolitieke en internationale context wordt er snel verwezen naar landen met moslimmeerderheden als 'islamitische landen'. Daar kunnen dan sjiïeten of soennieten (of beiden) wonen.

De sjiïeten geven aan de familie van de profeet en zijn nakomelingen een geprivilegieerde plaats. Zij vertegenwoordigen ongeveer 10 % van de moslims wereldwijd. De soennieten, wat duidt op 'de volgelingen van de soenna' of de rechte leer, betreft de meerderheid van de moslims in de wereld.

Sommige moslims worden geïnspireerd door een mystieke verklaring van de islam of vullen het zelf mystiek in. Het zijn soefi's. Het soefisme ontwikkelde zich in de middeleeuwen.

Niet-begeleide buitenlandse jongere

Minderjarige die alleen naar België is gekomen, zonder ouders of familie.

Nieuwe Vlaming

Deze term wordt de laatste jaren af en toe gebruikt als alternatief voor 'allochtoon' of 'etnisch-culturele minderheden'. Onder andere in beleidsnota's van ministers.

Nieuwkomer

Persoon die zich onlangs in België heeft gevestigd. De term wordt vooral gebruikt in het inburgeringsbeleid.

Oudkomer

Tegenovergestelde van nieuwkomer. De term wordt vooral gebruikt in het inburgeringsbeleid. Oudkomers zijn inwijkelingen die al langer dan een jaar in België wonen en ingeschreven zijn in het Rijksregister.

Racisme

Elk gedrag, alle wetten en reglementen, alle ideeën, en handelingen waarbij mensen andere mensen ongelijk behandelen of beoordelen op basis van hun etnisch-culturele afkomst en de daaraan gelinkte uiterlijke kenmerken, in plaats van op hun mens-zijn.

Racisme is een ideologie: een min of meer coherent geheel van voorstellingen, praktijken en handelingen die een specifiek mens- en wereldbeeld reproduceren. Dat wereldbeeld bepaalt op zijn beurt hoe mensen zich gedragen en positioneren ten opzichte van elkaar.

Regularisatie

Procedure waarbij de overheid een verblijfsvergunning toekent aan mensen die zonder wettig verblijf in het land zijn of een precair verblijfsstatuut hebben.

Uitgeprocedeerde

Een persoon die een tijd legaal in België verbleef maar die hier nu, nadat de overheid zijn of haar verblijfsaanvraag definitief heeft geweigerd, zonder wettig verblijf is.

Unieburger

Onderdaan van een EU-lidstaat of van Liechtenstein, IJsland of Noorwegen.

Verhoogde aankomst van...

Er wordt vaak 'watertaal' gebruikt om de aankomst van vluchtelingen en migranten te beschrijven. Wij verkiezen te spreken over 'een verhoogde aankomst van migranten en vluchtelingen'. Watertaal leidt onnodig tot het gevoel 'overspoeld' te worden.

Vluchteling

Een vluchteling is een persoon die zijn land van herkomst heeft verlaten, omdat zijn leven of persoonlijke veiligheid in gevaar is. Asielzoekers die beantwoorden aan een van de criteria in het Vluchtelingenverdrag – de Conventie van Genève – krijgen na het doorlopen van de asielprocedure het statuut van erkend vluchteling.

Definitie volgens de Conventie van Genève van 1951: "Een vluchteling is elke persoon die zich buiten het land waarvan hij de nationaliteit heeft, of indien hij geen nationaliteit heeft, buiten zijn land van herkomst bevindt, en die de bescherming van dat land niet kan of wil inroepen omdat hij vreest voor vervolging omwille van zijn ras, zijn religie, zijn nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep, of zijn politieke overtuiging."

Vreemdeling

Term die in de vreemdelingenwetgeving gebruikt wordt voor een persoon die niet beschikt over de Belgische nationaliteit heeft.

Woonwagenbewoner

Woonwagenbewoners in Vlaanderen noemen zichzelf Rom, Manoesj, Sinti of Voyageur. Je behoort tot een van die groepen als je jezelf daartoe rekent en als de andere groepsleden dat erkennen. Afstamming is belangrijk, maar ook gemeenschappelijke sociale en culturele kenmerken. Een daarvan is wonen in een woonwagen.

Xenofobie

Angst of wantrouwen voor het vreemde.

Met dank aan de voedingsbronnen voor dit lexicon:

De keuze voor de termen en de uitleg erbij vallen onder de verantwoordelijkheid van ORBITvzw. Voor sommige onderdelen werd dankbaar gebruik gemaakt van eerdere teksten van het Kruispunt Migratie-Integratie en PICUM vzw.

Nog suggesties? info@orbitvzw.be

ORBIT vzw | THUIS IN de wereld van DIVERSITEIT & MIGRATIE

Huidevettersstraat 165

B-1000 Brussel

t (0032)-(0)2 - 5021128

www.orbitvzw.be

